

ÇEVİRİLER – AKTARMALAR

KARAKALPAK HALK NESRİNDE MİT, EFSANE VE ANIZ

Sarıgül BAHADIROVA*

Karakalpak folklor çalışmalarında tam olarak incelenmeyen türler vardır. Karakalpak destanları, masalları, bilmeceleri, atasözleri, koşukları hakkında pek çok çalışma yapılmış olmasına rağmen, “efsane”, “anız”, “legenda” ve “mit” türleri üzerinde yapılan çalışmalar çok tatmin edici değildir. Söz konusu türler sadece derslerde ve lisansüstü programlarda, bilimsel çalışmalarda ele alınmıştır.

Dünya folklor çalışmalarında masal dışındaki bu anlatmalar, bazen nesir, bazen de kurallı olmayan nazım olarak adlandırılmaktadır. Nesir anlatmalarının bu türleri, mesala benzer şekilde kara söz ile söylenmesine rağmen, masallardan en önemli farkı, bu türlerde hayatın gerçekliği ve insanın yaşadığı maddî dünyanın konu ediliyor olmasıdır. Bu anlatmaları masal türüne dâhil etmek mümkün değildir. Çünkü masaldaki olaylar hayal ve fantezi temelinde ve kendi kuralları ile anlatılırken, bu türlerde gerçek hayatla ilgili olaylar anlatılmaktadır. Söz konusu anlatmalar, olay örgüsüne bakılarak “anız”, “efsane”, “mit”, “legenda”, “bolmıs”, “rivayet” vb. gibi şekilde adlandırılmaktadır.

Bu türler, Karakalpak folklor çalışmalarında müstakil olarak incelenmemiş sadece folklorun tarihi ve türleri hakkındaki çalışmalarda bu türlerden söz edilmiştir. Şunu belirtmek gerekir ki, adı geçen çalışmalarda bu nesir türler daima birbirine karıştırılmıştır. Örneğin, Karakalpak folklorunun türlerinden söz eden çalışmalarda “legenda” terimi ile ifade edilen türün içine; “efsane”, “tarihi anız”, “mit” ve “yer adlandırmaları hakkındaki efsaneler” dâhil edilmektedir.

*“Efsaneler; yer, su, evrenin genişliği, tarihi yerler ile tabiattaki her türlü varlığın ortaya çıkışı hakkındaki düşüncelerle gerçekleri kendi bünyelerinde toplayan folklorik anlatmalardır.”*¹ Bu tanımlamaya, coğrafi yer adlandırmaları, İskender Zulkarneyn, Eflatun, Hakim Ulukıran Aydın Bey ve Ernazar Alaköz gibi tarihi şahıslar hakkındaki anlatmalar da dahil edilebilir.

Latineden alınan efsane terimi “*okunmak için sunulan şey*” anlamına gelmektedir. Rus folklorunda efsane terimiyle Hristiyanlıkla alakalı anlatmalar kastedilmekte, Hristiyanlıktan önce yaratılmış olan dini anlatmalar buna türe dâhil edilmemektedir.² Folklordaki nesir türler üzerine pek çok çalışması bulunan Özbek folklorcusu K. İmamov “*afšana*” olarak; Kazak folklorcuları P. Berdibayev ve C. Kaskabasov ise “*apsana*” olarak adlandırmaktadır.

Efsanede gerçek olaylarla kurulmuş olay örgüsü, sanatsal düşünce ve olağanüstü motiflerle betimlenmiştir. Efsaneler, “mitik”, “toponomik” ve “tarihi” olmak üzere üç gruba ayrılır. Kazak folklorcularından S. Kaskabasov efsaneleri, “tarihi-toponomik”, “kitabî-dinî” ve “ütopik” efsaneler; R. Berdibaev ise “dinî-kitabî” ve “toplumsal-hayalî” efsaneler şeklinde sınıflandırmaktadır.

Karakalpak Türkçesinde bu türü “legenda” terimi ile ifade etmek olmazsa olmaz şartlardan değildir. Atalarımız bu terimi tam olarak karşılamak için “efsane (apsana)” terimini kullanmıştır.

* Prof. Dr., Özbekistan İlimler Akademisi Karakalpak Bölümü, N. Devkarayev Dil ve Edebiyat Enstitüsü Müdürü.

¹ E. Tajimuratov ve K. Maksetov, **Karakalpak Folkloru**, Nökis 1979, s. 182.

² V. P. Anikin ve Yu. G. Kruglov, **Russkoe Narodnoe Poyetiçeskoe Tvorçestvo** (Rus Halk Poetik Eserleri), Leningrad 1983, s. 189.

Türk boyları arasında bu türü ifade etmek için kullanılan efsane terimi, en ince ayrıntısına kadar incelenmiş bir terim değildir. Bu terim hakkında pek çok teori bulunmasına rağmen, bu teorilerin hiçbiri ispat edilememiştir. “Efsane” ile “anız” birbirine çok yakın anlatmalar olduğu için bu iki türün sık sık birbirine karıştırılması oldukça doğaldır. Adlandırmasından da anlaşılacağı gibi efsane, tarihte ve gerçek hayatta yaşanmış olaylara daha sonradan efsanevi motifler ve hayalî düşüncelerin eklenmesiyle oluşmuştur. Efsanenin masaldan farkı, efsanenin gerçek hayatta olmuş olaylarla doğrudan bağlantılı olmasıdır. Örneğin, Zülkarneyn’in devri hakkındaki efsanede anlatılan olaylar tarihte gerçekten yaşanmış olaylardır. Bu efsanenin temelini oluşturan Makedonyalı İskender hakkındaki tarihî olaya, İskender’in devriyle ilgili efsanevi olay örgüsü sonradan eklenmiştir. Hakim Ulıpbay (İbn-i Sina), Aristoteles, Alişir Nevaî, Soppaslı Jırav, Asan Gaygı, Jirenşe Şeşen, Sultan Hüseyin Baykara, Hoca Ahmet Yesevî vb. gibi tarihi kişilikler hakkındaki efsanelere masalsı, hayalî motifler eklenmiştir. Efsanede, hayal, sanatsal düşünce, masalsı ve mitik olay örgüsü birbiriyle iç içe bulunmaktadır. Efsanedeki kahramanlar olağanüstü bir güce sahip olmasına rağmen görünüşleri insandan farksızdır. Efsanenin yapısında oldukça fazla dini motif bulunmaktadır. Karakalpak efsaneleri “tarihî”, “toponomik” ve “dinî” efsaneler başlıkları altında sınıflandırılabilir.

Anız olarak adlandırdığımız anlatmalar nelerdir? Anızın masaldan ve efsaneden farklı yönleri nelerdir? Anız da günümüze kadar etraflıca araştırılmamış ve özellikleri tam olarak belirlenememiş türlerden biridir. Anızı Rus folklorcular “Predanie”, Özbek folklorcular “rivoyat”, Kazaklar “añız” olarak adlandırmaktadır. Bu türün en önemli özelliği tarihte yaşanmış olayları ve tarihî şahıslar hakkındaki anlatmaları konu edinmesidir. Bu türde, tarihî gerçekler, fantastik olay örgüleri ve dinle ilgili olaylar birbirine karışık bir şekilde işlenmektedir. Anızda sadece gerçekten yaşanmış olaylardan söz edilir ve tarihî olaylara yer veriyor olması anızın diğer türlerden en önemli farklılıklarından biridir. Bu anlatmalarda tarihî olaylar, tarihî şahıs ve yer adlarına yer verilerek anlatmanın gerçekliği artırılır. Anızlar, hayatın gerçekliğiyle uyuşmayan olay örgüsüne yer vermez. Özbek folklorculardan K. İmamov anızı, “tarihî rivayetler” ve “toponomik rivayetler” olmak üzere ikiye ayırmaktadır.³ Kazak folklorcusu S. Kaskabasov anızı, “tarihî” ve “mekanla ilgili” olmak üzere ikiye,⁴ Berdibayev ise “tarihî”, “toponomik” ve “şecerelik” olmak üzere üç gruba ayırmaktadır.⁵

Karakalpak folklorcuları anızlara, coğrafî yer adlandırmaları, mitler, tarihî şahıslar, olaylar hakkında halk anlatmaları dahil etmektedirler.⁶

Rus folklorcu A. İ. Nikofaroz anızı, “mitik”, “naturalistik” ve “tarihî” olmak üzere üç gruba ayırmaktadır. Naturalistik anızlar; hayvanların, bitkilerin ortaya çıkışı hakkındaki anlatmalar dâhil edilmektedir. Tarihî anızlar ise, konusuna göre, coğrafî yer adları ile ilgili anızlar, tarihî eserler, gelenek, örf-âdetler hakkındaki anızlar, tarihî olaylar, şahıslar hakkındaki, arkeolojik mekanlar hakkındaki anızlardır.⁷ Karakalpak folklorcuları “anız” teriminden “legenda” terimi ile aynı anlamda kullanmaktadır, ayrıca bu türün tasnifi de günümüze kadar yapılmamıştır.

Anız adı verilen anlatmaların en önemli özelliği gerçek hayatta yaşanmış olayları, değiştirmeden, tarihî gerçeğe yakın şekilde aktarmalarıdır. Bu türü; “tarihî olaylarla ve şahıslarla ilgili anızlar” ve “tarihî yer adlarıyla deniz, göl ve dağlar hakkındaki toponomik anızlar” olmak üzere iki gruba yırmak mümkündür.

Tarihî olaylarla ilgili anızlara, Karakalpakların tarihinde yaşanmış olayları konu alan Moğolların istilasını döneminden kalan “güldirsın” anlatması, XVIII. yüzyılda Karakalpakların Türkistan’dan Harezmi’ye göçü, Karakalpakların XIV-XV. yüzyıllardaki tarihinde söz edilen Edige adlı kahramanla ilgili anızlar, Cengiz Han, Emir Timur, Toktamış Han, Aydos Biy, Ernazar Biy, Töre Biy, Erejep Tentek ve Tulim Biy’le ilgili anızlar da dahil edilebilir. Daha sonraki devirlerde Abılay Han, XIX. yüzyılda Karakalpak tarihindeki en büyük ayaklanmalar hakkındaki anızlar, Aydos Biy ayaklanması (1827),

³ **Özbek Folkloru Öçerkləri** (Özbek Folkloru Özetleri), C. 2, Taşkent 1989, ss. 5-31.

⁴ Seyit Kaskabasov, **Kazaktıñ Halık Prozası** (Kazak Halk Nesri), Almatı 1984, ss. 7-13.

⁵ R. Berdibayev, **Anızdık Proza** (Efsanevi Nesir), Türkistan 2002, ss. 6-8.

⁶ **Karakalpak Halk Ağzaki Döretmeleri** (Karakalpak Sözlü Halk Yaratmaları), Nukus 1990, s. 191.

⁷ **Literaturnaya Entsiklopediya** (Edebiyat Ansklopedisi), Moskova 1939, ss. 238-239.

Ernazar Alaköz önderliğindeki ayaklanma, Bozotav olayına bağlı ayaklanmalar hakkındaki anlatmalar da tarihî anızlar içerisinde yer alabilir.

Tarihî şahıslar hakkındaki anızların çoğu tarihî olaylarla ilgilidir. Tarihî şahıslar hakkındaki anızlar, Karakalpakların İdil-Yayık boyunda yaşadığı devirlerde Edige ve Toktamış hanlarla ilgili; daha sonraki devirlerde ise, Tavke Han, Abılay Han, Janibek Han, Asan Gaygı, Jirenşe Şeşen, Soppaslı Sıpira, Abılhayır Han, Aydas Biy, Maman Biy, Asan Atalık, Amangeldi Batır, Süyindik Batır, Suyin Batır, Ernazar Biy, Erejep Tentek, Turım Biy, Esengeldi Biy ve Muratşayık'la ilgili anızlardır.

“Tarihî yer adlarıyla ilgili ve toponomik anızlar”a, coğrafi mekânlar, sular ve tarihî eserler hakkındaki anızlar dâhil edilmektedir. Halk düşüncesinde coğrafi ve tarihî mekânların adı hiçbir zaman tesadüfen koyulmaz. Mekânlar, belli bir olayla ilgisine veya mekânların ortaya çıkışına göre adlandırılır. Bunların içinde tarihî olaylar ve insan kaderiyle alakalı anlatmalar, anızlarla karışmaktadır. Toponomik anızlar Kongirat şehrine, Karabaylı, Şomanay, Kanlı Göl, Ernazar'ın kalesi vb. gibi anızlardır. Bu tür anızlardan Güldirsin tarihi yaratmasıyla alakalı anızda, Güldirsin kalesinin Moğollar tarafından ele geçirilmesi anlatılmaktadır. Kaledeki insanların çoğu ölse de, kale Moğollara teslim edilmez. Moğollar günler süren kuşatmaya rağmen, kaleye giremez. Kale halkının yiyeceği tükendiğinde, ellerindeki en son buğdayı da bir öküze yedirip, onu kaleden dışarı yollarlar. Moğollar öküzü kestiklerinde, öküzün karnının buğday ile dolu olduğunu görürler. Onların ise yiyecekleri tükenmiştir ve bir ekmeğe muhtaçtırlar. Öküzün içindeki buğdayı görünce, kaledekilerin çok fazla yiyeceği olduğunu ve direnmeye devam edeceklerini düşünüp, geri dönmeye hazırlanırlar. Tam o sırada, kalenin padişahının kızı bir okun ucuna bağladığı mektubu Moğollara gönderir. Mektupta kale halkının aslında aç olduğunu, az daha beklerlerse kalenin teslim edileceğini yazar. Kız, Moğollara, kalenin kapısını da açar. Moğollar kaleyi ele geçirdikten sonra, askerleri, kumandanı, padişahın kızını bir atın kuyruğuna bağlayarak öldürür.

Bu anızda, Moğol saldırılarıyla ilgili tarihi bir olay ve bir hainin nasıl cezalandırıldığı hakkında bilgi verilmektedir. Moğol askerlerin komutanı, kendi vatanına ihanet eden kişinin, başkasına da kolayca ihanet edeceğini düşünerek kızı cezalandırır. Nice askerinin ölümüne sebep olan Güldirsin Kalesi, bugün Karakalpakistan'da bulunmaktadır. Karakalpakistan'daki tarihi eserlerden en eskisi “Kırk Kız Kale” ve “Sarkop Kale”dir. Bu kaleler hakkındaki anlatmalarda, Aral boyundaki yönetici kadınlar ve yurt kuran kahraman kızlar hakkında bilgi vermektedir. Bu kaleler hakkındaki anızlar, asırlar öncesine ait anlatmalar olsa da tarihî gerçekler bu anlatmalarda oldukça iyi korunmuştur.

Karakalpak folkloru, tarihi dönemlerle ilgili anızlar bakımından oldukça zengindir. Örneğin, “Şılıpkı” adlı tarihî mekân, insanların güneşe taptığı dönemlerden kalan bir tarihi eserdir. Bu mekân, Zoroastrizm (Ateşpereslik) dininin geleneklerine uygun olarak ölen kişilerin kemiklerinin temizlendiği yerdir. Ateşperest insanlar, ölüleri hemen toprağa gömmemiş, temizlenmeleri için ölülerin etlerini kuşlara yedirip, kemiklerini süslü çömlerle saklanmıştır. Bu gelenekle ilgili pek çok bilgiye ulaştığımız bu tarihî mekân günümüze kadar korunmuştur.

“Kızketken Nehri”yle ilgili anızda ise, sevdiğine verilmeyen kızın suya atlayıp ölmesi anlatılmaktadır. Kızketken Nehri, Karakalpakistan'ın başkenti Nukus'un ortasından akan en geniş nehirlerden biridir. Amuderya'yla ilgili anızlarda, Amuderya'ya Ögiz Nehri de denilmektedir. “Ögiz”, Oğuzların yaşadığı nehir anlamındadır. Oğuz kelimesi ise, “büyük” ve “güçlü” anlamındadır. Amuderya, gerçekten de güçlü akan ve büyük bir ırmaktır. Kızıl Kum ile Kara Kum'un ortasında günümüze kadar yok olmadan akan en güçlü nehirlerden biridir.

Anızın üçüncü türü olan “Şecerelik anızlar” Karakalpaklarla ilgilidir. Şecere Karakalpak folklorunun zengin bir türüdür. Karakalpak uruklarının her birinin türeyişi ile ilgili çeşitli anlatmalar mevcuttur. Karakalpak şecerelerinde Türk boylarının ortaya çıkışı ve tarihî şahısların şeceresi de verilmektedir. Şecerelik anızları “şecere” diye adlandırmak mümkündür. Şecerelik anızlar, “halkların şeceresi” ve “urukların şeceresi” olarak iki gruba ayrılabilir. Bu tür, “Reşidüddin”, “Ebulgazi Bahadırhan” ve “Moğolların şeceresi” vb. gibi tarihî yazma eserler daha önceden bilinmektedir. Karakalpakların sözlü geleneğinde başta Berdak'ın şeceresi olmak üzere pek çok şecere bulunmaktadır.

Urukların şeceresinde, bir uruğun ortaya çıkışı ve adının kökeni anlatılmaktadır. Halk müziğinin ve koşukların ortaya çıkışı hakkında anlatılan anızlar da vardır. Karakalpak koşuklarıyla ilgili

anlatmalara; XIX. yüzyılda yaşayan Karakalpak jıravı Şangay'ın namesi “Şangay name”, Karakalpak kadın şairlerinden Kanımgül'ün hayatını anlattığı “Mezar Kız” namesi ve 1958-1959 yılındaki isyanı konu edinen “Bozatab” koşuğu örnek olarak gösterilebilir.

Nesir anlatmalar arasında; cin, şeytan, ruhlar, jezırnak (bir tür alkarısı), albastı ve su perisinin konu edildiği bir tür de bulunmaktadır. Karakalpak folklorcuları günümüze kadar bu türü adlandırmamıştır. Bu tür Rus folklorunda ise “biliçki”, Kazaklarda “ertegisimek”, “bolmış”, “hikaya” şeklinde adlandırılmakta, Özbek folklorcuları ise bu türü “Afsona”ya dâhil etmektedir. Bu anlatmalar cin, şeytan ve albastılarla karşılaşan kişilerin başından geçen olayları veya bu varlıklarla bağlantılı olarak birinin başına geçen olayları konu edinir. Bu tür, “bolmuş” ya da “ertegisimek” olarak adlandırılabilir. Örneğin, Karakalpaklar arasında uzun yola çıkan kişiyi yolundan eden ya da yolcunun karşısına çıkan albastı hakkındaki anlatmalar mevcuttur. Albastı, loğusa kadınlara zarar veren, uzun saçlı, kırk göğüslü ve doğada çıplak bir halde, sürekli saçını tarayan bir yaratıktır. Albastı kaçarken göğüslerini omzuna atar. Onunla karşılaşan kişi, albastıyı saçından yakalarsa, albastı artık bu kişinin evladına kötülük edemez. Albastının damağında bir demir para bulunur. Albastı ağzındaki bu demir parayı alan kişiye albastı bir daha yaklaşmaz. Ayrıca jezırnak hakkındaki anlatmalarda jezırnağın tırnağından bahsedilmektedir. Onun tırnağı demirdendir ve oldukça uzundur. Dişi bir yaratık olarak kabul edilen Jezırnak tırnağını batırarak insanları öldürür. Şeytanlarla ilgili anlatmalarda şeytan göze görünmeyen bir yaratıktır ve daima insanların işlerine karışır. Şeytan karıştığında bitmekte olan bir iş bitmez, insanlar durup dururken birbiriyle kavgaya tutuşur. Şeytan yolcuyla yolundan döndürür, aklına kötü fikirler getirir ve iyi bir insanı kötü olarak gösterir. Bu türün en önemli özelliği ruhlar, cin, şeytan, jezırnak, albastı ve su perisi hakkındaki rivayetlerin hayatta gerçekten yaşanmış olaylar olarak anlatılmasıdır.

Karakalpak bolmuşları hakkında günümüze kadar inceleme yapılmamıştır. Sovyetler Birliği döneminde dinle ilişkilendirildiği için bu tür üzerinde durulmamıştır, fakat bu tür halk arasında daima anlatılmış, bundan sonra da anlatılmaya devam edecektir.

Nesir anlatmalar arasında yer alan başka bir tür de “halık engimeleri” (halk hikayeleri)dir. Rus folklorcular bu türü “skaz”, Kazaklar “beyan söz” olarak adlandırmaktadır. Bu tür de Karakalpaklar arasında mevcut olmasına rağmen günümüze kadar adlandırılmamış türlerden biridir. Bunlar günümüze yakın dönemlerde yaşanmış olaylar hakkındaki anlatmalardır. Nesir anlatmaların bu türünde, hayalî olay yer almamakta, hayatın gerçekliği anlatıcının ağzından aktarılmaktadır. Alaylar Dosnazarov, İzbasar Fazılov, Navrız Japakov, Kalli Ayımbetov, N. Davkaraev hakkındaki anlatmalar bu türe örnek olarak verilebilir. Bu anlatmalarda olay gerçeklere bağlı kalınarak aktarılır. Karakalpak nesir anlatmaları arasındaki en zengin türlerden biri de mitlerdir. “Mit” terimi dünyadaki pek çok halk tarafından kabul edilen ve kullanılan bir terimdir. Mitler, insanoğlunun en eski devirlerde tabiat olaylarını hayal güçleriyle açıklamaya çalıştıkları anlatmalardır. Yunanca bir kelime olan mit, “anız” anlamına gelmektedir. Mit, dünyanın, ayın, güneşin, yıldızların nasıl meydana geldiğini açıklayan, insanın çocukluk düşünceleri ile hayal gücünden doğan anlatmalardır. Mitte eski insanların bakış açısı verilir, bu anlamalarda tabiat olayları, çocukluk düşüncesi ile açıklanır. Örneğin bu anlatmalarda, dünyanın öküzüün boynuzunda durduğu düşünülür, ay ile güneş kız kardeş olarak kabul edilir, ayın yüzündeki yanık izinin güneşin yakması ya da tırmalması sonucu oluştuğu düşünülür. Folklorcular mitleri konularına göre; “Kosmogonik”, “Totemistik”, “Etnografik”, “Antrogonik” ve “Eskatolojik” mitler şeklinde tasnif etmektedir. Kosmogonik mitler, ay, yıldız, güneş ve gök cisimleri hakkındaki düşüncelerin ortaya çıkışı hakkındaki anlatmalardır. Karakalpak mitlerine göre, dünya önceleri karanlıktır, karanlık dünyayı aydınlatmak için Allah, önce birinci güneşi, daha sonra da ikinci güneşi yani ayı yaratır. İki güneş doğduğunda dünya ısınır. Bir gün şeytan güneşe, ay senden daha güzel der. Güneş, ayın yüzüne bakmak için iyice yaklaşır ve ayın yüzünü yakıverir, daha sonra da ayın yüzünde yanık izi kalır. Ayrıca, Büyük Ayı, Kutup Yıldızı, Ülker vb. gibi yıldızlar hakkındaki anlatmalar da kozmogonik mitler arasında bulunmaktadır.

Zoomorfik ya da totemik mitler hayvanların türeyişi hakkındaki anlatmalar olup, bunlara bitkiler de eklenebilir. Bu anlatmalar, hayvanla insan arasındaki yaratığın insana dönüşmesi ya da insanın hayvana, kuşa dönüşmesi hakkındaki hikâyelerdir. Bu anlatmalara, domuz, kaplumbağa, baykuş, maymun hakkındaki anlatmalar örnek verilebilir.

Eskatolojik mitler ise, dünyanın sonu hakkındaki mitlerdir. Bu mitlere göre eskiden dünyadaki insanların tabiatı değişir ve insanlar arasındaki düzen bozulur. Bunun üzerine çıkan savaşta bir kişi haricinde, bütün insanlar ölür. Konuşacak kimse kalmadığı için o da ölür. Yeryüzü dümdüz olur ve ölen insanlar yeniden dirilir.

*Aktaran: Pınar DÖNMEZ-FEDAKAR**

Kaynaklar

- 📖 MAKSETOV K. ve TEJIMURATOV E, **Karakalpak Folklorı**, Nökis 1979.
- 📖 AYIMBETOV Kallı, **Halk Danalığı** (Halk Bilgelięi), Nökis, Karakalpakistan 1988.
- 📖 **Literaturnaya Entsiklopediya** (Edebiyat Ansklopedisi), Moskova 1939.
- 📖 **N. Davkaraev Şığarmaları** (N. Davkaraev'in Çalışmaları), C. 2, Nökis 1977.
- 📖 **Özbek Folklorı Oçerkleri** (Özbek Folkloru Özetleri), C. 2, Taşkent 1989.
- 📖 BERDİBAYEV R., **Anzlık Proza** (Efsanevi Nesir), Türkistan 2002.
- 📖 KASKABASOV Seyit, **Kazaktıñ Halk Prozası** (Kazak Halk Nesri), Almatı 1984.

* Arş. Gör., Ege Üniversitesi, Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü, Türk Halk Bilimi Anabilim Dalı.